

Zbiór Orzeczeń

WYROK SĄDU (szósta izba)

z dnia 27 września 2012 r.*

Pomoc państwa — Sektor owoców i warzyw — „Plany interwencyjne” mające na celu wsparcie rynku owoców i warzyw we Francji — Decyzja stwierdzająca niezgodność pomocy ze wspólnym rynkiem — Pojęcie pomocy państwa — Zasoby państwowe — Współfinansowanie przez instytucję publiczną i z dobrowolnych wkładów organizacji producentów — Argumenty niepodniesione w toku postępowania administracyjnego — Obowiązek uzasadnienia

W sprawie T-139/09

Republika Francuska, reprezentowana początkowo przez E. Belliard, G. de Bergues’a i A.L. During, a następnie przez E. Belliard, G. de Bergues’a i J. Gstaltera, działających w charakterze pełnomocników,

strona skarżąca,

przeciwko

Komisji Europejskiej, reprezentowanej przez B. Stromskiego, działającego w charakterze pełnomocnika,

strona pozwana,

mającej za przedmiot wniosek o stwierdzenie nieważności decyzji Komisji C(2009) 203 wersja ostateczna z dnia 28 stycznia 2009 r. w sprawie „planów interwencyjnych” w sektorze owoców i warzyw wprowadzonych przez Republikę Francuską,

SĄD (szósta izba),

w składzie: H. Kanninen, prezes, N. Wahl i S. Soldevila Frago (sprawozdawca), sędziowie,

sekretarz: C. Kristensen, administrator,

uwzględniając procedurę pisemną i po przeprowadzeniu rozprawy w dniu 23 kwietnia 2012 r.,

wyduje następujący

* Język postępowania: francuski.

Wyrok

Ramy prawne

Prawo Unii

- 1 Artykuł 87 ust. 1 WE stanowi:

„Z zastrzeżeniem innych postanowień przewidzianych w niniejszym traktacie, wszelka pomoc przyznawana przez państwo członkowskie lub przy użyciu zasobów państwowych w jakiejkolwiek formie, która zakłóca lub grozi zakłóceniem konkurencji poprzez sprzyjanie niektórym przedsiębiorstwom lub produkcji niektórych towarów, jest niezgodna ze wspólnym rynkiem w zakresie, w jakim wpływa na wymianę handlową między państwami członkowskimi”.

Właściwe ustawodawstwo krajowe

Office national interprofessionnel des fruits, des légumes et de l'horticulture

- 2 Artykuł L.621-1 code rural (francuskiego kodeksu rolnego) w brzmieniu obowiązującym w dniu 1 stycznia 2002 r. (zwanego dalej „kodeksem rolnym”) stanowi, że „[d]la osiągnięcia celów określonych w Traktacie ustanawiającym Wspólnotę Europejską i przyczynienia się do zagwarantowania i zwiększenia dochodów, ograniczenia nierówności, optymalnego wykorzystania czynników produkcji i uregulowania rynków w interesie producentów, przetwórców, handlowców, sprzedawców i konsumentów mogą być tworzone biura interwencji w zakresie produktu lub grup produktów w sektorze rolno-spożywczym w drodze dekretu Conseil d’État”.
- 3 Artykuł L.621-2 kodeksu rolnego wyjaśnia:

„Biura te są instytucjami publicznymi o charakterze przemysłowo-handlowym, które znajdują się pod nadzorem państwa i wykonują swe kompetencje w zakresie całości sektora rolno-spożywczego odpowiadającej produktom, za które odpowiadają. Można powierzać im zadania o charakterze administracyjnym związane z wykonywaniem ich funkcji. Personel tych biur podlega statutowi ogólnemu prawa publicznego określonego w drodze dekretu”.

Rolnicze komitety ekonomiczne

– Zadania i zatwierdzanie

- 4 Artykuł L.551-1 kodeksu rolnego przewiduje, że „[w] danym regionie organ administracyjny może uznać za organizacje producentów spółdzielnie rolne i ich związki, spółdzielnie wspólnego interesu rolnego, związki zawodowe rolnictwa inne niż powszechne związki zawodowe, o których mowa w księdze IV code du travail [kodeksu pracy], stowarzyszenia producentów rolnych regulowane przepisami ustawy z dnia 1 lipca 1901 r., jeżeli ich celem jest długotrwałe podnoszenie dochodowości ich produkcji, wzmocnienie organizacji handlowej producentów, organizacja i utrwalenie produkcji na danym terenie”.

5 Zgodnie z art. L.552-1 kodeksu rolnego:

„W celu harmonizacji dziedzin produkcji, sprzedaży i cen oraz stosowania ogólnych zasad wprowadzania do obrotu uznane organizacje wymienione w poprzednim artykule i związki zawodowe rolnictwa o charakterze powszechnym lub wyspecjalizowanym mogą połączyć się w celu utworzenia w danym regionie i dla danego sektora produktów, tak jak zdefiniowano go w 2° artykułu L.551-1 rolniczego komitetu ekonomicznego.

Rolnicze komitety ekonomiczne są albo związkami zawodowymi rolnictwa uregulowanymi w księdze IV code du travail, albo stowarzyszeniami uregulowanymi w ustawie z dnia 1 lipca 1901 r. [...]

Rolnicze komitety ekonomiczne ogłaszają reguły obowiązujące ich członków.

Rolnicze komitety ekonomiczne przyczyniają się do wdrażania krajowych i wspólnotowych polityk gospodarczych i mogą udzielać konsultacji w przedmiocie kierunków polityki w zakresie dotyczącej ich branży”.

6 Artykuł L.552-2 tego kodeksu stanowi:

„Szczególne przywileje i korzyści, z których korzystają uznane ugrupowania producentów, mogą być przyznane rolniczym komitetom ekonomicznym, jeżeli są one zatwierdzone przez organ administracyjny.

Organ administracyjny udziela zatwierdzenia, zawiesza je lub cofa po konsultacji z wyższą radą ds. orientacji gospodarki rolno-spożywczej, o której mowa w artykule 14 I zmienionej ustawy z dnia 8 sierpnia 1962 r. uzupełniającej ustawę o orientacji rolnej”.

7 Artykuł L.554-1 akapit pierwszy kodeksu rolnego wskazuje, że „[r]olnicze komitety ekonomiczne wykazujące wystarczające doświadczenie w określonych dziedzinach mogą zwrócić się do właściwego organu administracji o to, by reguły przyjęte przez ich członków przewidziane w art. 15b ust. 1 rozporządzenia Rady (EWG) nr 1035/72 z dnia 18 maja 1972 r. w sprawie wspólnej organizacji rynku owoców i warzyw zostały uznane za obowiązkowe dla producentów mających siedzibę w ich regionie w jednym lub kilku okręgach ekonomicznych”.

8 Artykuł R*552-1 kodeksu rolnego dodaje, że „[w]niosek o zatwierdzenie złożony w odniesieniu do regionu lub sektora określonych produktów przez rolniczy komitet ekonomiczny składa się do ministra rolnictwa za pośrednictwem prefekta departamentu, w którym ma siedzibę komitet”, natomiast art. R*552-2 stanowi, że do wniosku tego należy dołączyć określone dokumenty, wśród nich „statut komitetu”, który musi zawierać klauzule przewidujące, że „[r]eguły ogłoszone przez komitet mają zastosowanie wyłącznie po zatwierdzeniu przez ministra rolnictwa”, a ponadto musi zawierać „[d]eklarację określającą rodzaj i formy pomocy, której komitet może ewentualnie udzielić członkom” oraz „[t]eksty reguł ogłoszonych przez komitet zgodnie z przepisami art. L.552-1”. Artykuł R.552-4 kodeksu rolnego wyjaśnia, że „[p]o uzyskaniu opinii wyższej rady ds. orientacji i koordynacji gospodarki rolno-spożywczej minister rolnictwa podejmuje na podstawie art. L.552-2 decyzję w sprawie wniosku o zatwierdzenie”.

– Funkcjonowanie

9 Zgodnie z art. R.552-10 akapit pierwszy kodeksu rolnego „[z]atwierdzony rolniczy komitet ekonomiczny może ogłaszać nowe reguły lub zmieniać reguły już zatwierdzone wyłącznie za wyraźną zgodą ministra rolnictwa, po uzyskaniu opinii wyższej rady ds. orientacji i koordynacji gospodarki rolno-spożywczej”.

- 10 Artykuł R.552-11 kodeksu rolnego przewiduje ponadto, że „[m]inister rolnictwa wyznacza delegata przy każdym zatwierdzonym rolniczym Komitecie Ekonomicznym” i że ten „delegat pełniący rolę doradcy technicznego komitetu bierze udział lub może być reprezentowany na warunkach określonych przez ministra rolnictwa w zebraniach rady nadzorczej i walnego zgromadzenia”, „może zapoznawać się na miejscu lub zwrócić się o przekazanie wszelkich akt i dokumentów dotyczących działalności komitetu lub należących do niego podmiotów” i że „jest informowany na bieżąco o wszystkich decyzjach podjętych przez radę nadzorczą i uchwałach przyjętych przez walne zgromadzenie”.
- 11 W końcu zgodnie z art. R.552-14 kodeksu rolnego:
- „Minister rolnictwa, po uzyskaniu uwag komitetu i opinii wyższej rady ds. orientacji i koordynacji gospodarki rolno-spożywczej, może w każdej chwili cofnąć zatwierdzenie uprzednio obowiązujących reguł. Minister określa datę, z którą zatwierdzenie zostaje cofnięte. Jeżeli komitet zamierza jednak utrzymać te reguły, traci przymiot komitetu zatwierdzonego [...]”.
- Opłaty wpisowe i składki
- 12 Zgodnie z art. L.553-1 kodeksu rolnego „[p]odmioty uznane lub zatwierdzone na warunkach przewidzianych w art. L.551-1 i L.552-2 mogą uzyskać zgodę w drodze dekretu po wydaniu opinii Conseil d’État na pobieranie opłat wpisowych i składek ustalanych w oparciu o wartość produktów lub powierzchnię gruntów lub obu tych elementów łącznie”.
- 13 Artykuł R*553-2 kodeksu rolnego, dotyczący uznanych ugrupowań producentów, stanowi, że są oni „uprawnieni do pobierania od każdego z członków opłaty wpisowej, której wysokość jest ustalana jednolicie dla każdego producenta, oraz składek ustalanych na podstawie wartości produkcji sprzedanej, z tytułu której zostali uznani” i że „wysokość opłat wpisowych i stawka składek nie może przekraczać wartości maksymalnych określonych w drodze decyzji ministra rolnictwa po uzyskaniu opinii wyższej rady ds. orientacji i koordynacji gospodarki rolno-spożywczej”.
- 14 Artykuł R*553-5 kodeksu rolnego, dotyczący opłat wpisowych i składek uznanych ugrupowań producentów, przewiduje, że „wysokość opłat wpisowych i stawkę składek oraz zasady ich pobierania ustala zwyczajne walne zgromadzenie”.
- 15 Artykuł R*553-6 kodeksu rolnego dodaje również, że „zatwierdzone komitety ekonomiczne są uprawnione do pobierania od każdego ze swoich członków opłaty wpisowej, a tytułem składki od tych członków, którzy są uznanymi ugrupowaniami rolnymi, część składek pobranych przez te ugrupowania” i że „minister rolnictwa, po uzyskaniu opinii wyższej rady ds. orientacji i koordynacji gospodarki rolno-spożywczej, może ustalić maksymalną wysokość składek pobieranych przez komitet”.
- 16 Artykuł R*553-7 akapit pierwszy kodeksu rolnego wskazuje, że „[j]eżeli zatwierdzony rolniczy komitet ekonomiczny uzyskał na podstawie art. L.552-2 zgodę na rozszerzenie na wszystkich producentów ze swego okręgu jednej lub więcej reguł ogłoszonych dla należących do niego producentów i ugrupowań, producenci, dla których reguła ta stała się obowiązująca z powodu tego rozszerzenia, są zobowiązani do opłaty na rzecz komitetu na warunkach określonych w drodze zarządzenia ministra rolnictwa całości lub części składek ustalonych na podstawie art. R.553-2”.

– Kontrola przez organ administracji

17 Artykuł R*553-10 kodeksu rolnego przewiduje:

„Kontrola sprawowana przez ministra rolnictwa nad zatwierdzonymi komitetami ekonomicznymi i ugrupowaniami producentów dotyczy w szczególności:

- rachunkowości i prawidłowości operacji prowadzonych przez te podmioty;
- wykorzystania otrzymanej pomocy, szczególnie tej, która mogła zostać przyznana przez państwo, osoby prawne prawa publicznego, instytucje publiczne i spółki prywatno-publiczne;
- stosowania przez ugrupowania producentów, rolnicze komitety ekonomiczne oraz podmioty i producentów, które do nich należą, reguł ogłoszonych na podstawie art. L.551-1 i L.552-1 oraz stosowania obowiązujących ustaw i rozporządzeń, szczególnie ustaw i rozporządzeń wydanych w dziedzinie ścigania oszustw i w dziedzinie standaryzacji”.

18 W tym celu art. R*553-13 kodeksu rolnego przewiduje, że „[u]rzednicy ministerstwa rolnictwa, uprawnieni do tego przez ministra rolnictwa, mają dostęp do służb uznanych ugrupowań producentów i zatwierdzonych rolniczych komitetów ekonomicznych” i że „mogą zapoznawać się tam ze wszystkimi aktami, pismami i dokumentami księgowymi lub administracyjnymi”. Ponadto zgodnie z art. R*553-14 „[u]rzednicy i pracownicy ministerstwa rolnictwa, a w szczególności z wydziału ścigania oszustw i kontroli jakości, uczestniczą równolegle z pracownikami zainteresowanych podmiotów w kontroli stosowania przez te podmioty i przez producentów rolnych obowiązujących reguł ogłoszonych przez ugrupowania i rolnicze komitety ekonomiczne”.

19 W końcu art. R*553-16 kodeksu rolnego uściśla, że „[k]ontrola, którą należy zapewnić w zakresie stosowania [art.] R.553-7 odnośnie do opłat wpisowych i składek, wykonywana jest na warunkach przewidzianych w art. R.553-14”.

Okoliczności faktyczne leżące u podstaw sporu

20 Office national interprofessionnel des fruits, des légumes et de l'horticulture (krajowy urząd ds. owoców, warzyw i ogrodnictwa, zwany dalej „Oniflhor”) – zakład publiczny o charakterze przemysłowo-handlowym, znajdujący się pod nadzorem państwa francuskiego – ma w szczególności za zadanie zwiększenie wydajności ekonomicznej branży owoców i warzyw.

21 Rolnicze komitety ekonomiczne grupują na poziomie regionalnym organizacje producentów rolnych, nazywane do 1999 r. „ugrupowaniami producentów rolnych”, z danego sektora, a ich celem jest ogłoszenie wspólnych reguł dla ich członków w celu harmonizacji produkcji, sprzedaży, cen i wprowadzania produktów do obrotu.

22 W następstwie skierowanej do niej skargi Komisja Wspólnot Europejskich wezwała w dniu 31 lipca 2002 r. Republikę Francuską do udzielenia informacji dotyczących niezgłoszonej pomocy w sektorze owoców i warzyw, wypłaconej w ramach planów interwencyjnych organizacjom producentów rolnych przez fundusz interwencyjny zarządzany przez zatwierdzone rolnicze komitety ekonomiczne i zasilany przez Oniflhor oraz ze składek organizacji producentów (zwanych dalej „udziałami producentów”). Plany interwencyjne miały na celu złagodzenie skutków przejściowych nadwyżek podaży owoców i warzyw, regulowanie kursów rynkowych poprzez skoordynowane działania zbiorowe i finansowanie działań strukturalnych umożliwiających dostosowanie danego sektora rynku.

- 23 W dniu 21 października 2002 r. miało miejsce spotkanie Komisji i władz francuskich, w następstwie którego władze te dostarczyły w dniu 26 grudnia 2002 r. informacje potwierdzające, że pomoc taka była przyznawana od 1992 r. do 2002 r. Komisja zwróciła się o pełny wykaz tej pomocy w dniu 16 kwietnia 2003 r. Władze francuskie odpowiedziały na ten wniosek w dniu 22 lipca 2003 r.
- 24 Pismem z dnia 20 lipca 2005 r. Komisja powiadomiła Republikę Francuską o swej decyzji o wszczęciu formalnego postępowania wyjaśniającego przewidzianego w art. 88 ust. 2 WE (zwanej dalej „decyzją o wszczęciu postępowania”).
- 25 Decyzja o wszczęciu postępowania została opublikowana w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej* w dniu 22 września 2005 r. (Dz.U. C 233, s. 21). Komisja wezwała zainteresowane strony do przedstawienia uwag w przedmiocie rozpatrywanych środków zrealizowanych w ramach planów interwencyjnych (zwanymi dalej „spornymi środkami”).
- 26 Uwagi władz francuskich zostały przekazane Komisji pismem z dnia 4 października 2005 r.
- 27 Komisja otrzymała ponadto pismo z dnia 20 października 2005 r. Fédération de l’organisation économique fruits et légumes (Fedecom) (zrzeszenia organizacji gospodarczej owoców i warzyw) – zainteresowanej osoby trzeciej – opisujące w szczególności skład, zasady finansowania oraz rolę zatwierdzonych rolniczych komitetów ekonomicznych przy rozdziale rozpatrywanej pomocy, które zostało przekazane przez władze francuskie w dniu 1 grudnia 2005 r. Władze te nie zakwestionowały tych informacji w swoim piśmie z dnia 28 grudnia 2005 r., w którym ponadto wyraziły zgodę na przekazanie zrzeszeniu Fedecom swoich pism z dnia 26 grudnia 2002 r. i z dnia 22 lipca 2003 r. oraz dokonały korekty kwoty pomocy wypłaconej w 2002 r.
- 28 Na zakończenie formalnego postępowania wyjaśniającego Komisja przyjęła decyzję C(2009) 203 wersja ostateczna z dnia 28 stycznia 2009 r. w sprawie „planów interwencyjnych” w sektorze owoców i warzyw wprowadzonych przez Francję (Dz.U. L 127, s. 11, zwaną dalej „zaskarżoną decyzją”).
- 29 W zaskarżonej decyzji Komisja uznała, że pomoc przyznana w ramach planów interwencyjnych, wypłacona organizacjom producentów rolnych, stanowiła pomoc państwa i była bezprawna i niezgodna ze wspólnym rynkiem. W związku z tym nakazała Republice Francuskiej odzyskanie tej pomocy wraz z odsetkami od jej beneficjentów.

Przebieg postępowania i żądania stron

- 30 Pismem złożonym w dniu 8 kwietnia 2009 r. w sekretariacie Sądu Republika Francuska wniosła niniejszą skargę.
- 31 Na podstawie sprawozdania sędziego sprawozdawcy Sąd (szósta izba) postanowił otworzyć procedurę ustną.
- 32 Strony przedstawiły swoje stanowiska i udzieliły odpowiedzi na pytania Sądu na rozprawie w dniu 23 kwietnia 2012 r.
- 33 Republika Francuska wnosi do Sądu o:
- stwierdzenie nieważności zaskarżonej decyzji w zakresie, w jakim dotyczy części spornych środków finansowanej z udziałów producentów;
 - posiłkowo o stwierdzenie nieważności zaskarżonej decyzji w całości;
 - obciążenie Komisji kosztami postępowania.

34 Komisja wnosi do Sądu o:

- oddalenie skargi Republiki Francuskiej;
- obciążenie Republiki Francuskiej kosztami postępowania.

Co do prawa

35 W uzasadnieniu skargi Republika Francuska podnosi dwa zarzuty nieważności, dotyczące z jednej strony naruszenia obowiązku uzasadnienia, a z drugiej strony naruszenia prawa wynikającego z zakwalifikowania przez Komisję jako pomocy państwa w rozumieniu art. 87 ust. 1 WE środków finansowanych z dobrowolnych wkładów danego sektora.

W przedmiocie zarzutu pierwszego, dotyczącego naruszenia obowiązku uzasadnienia

36 Republika Francuska utrzymuje, że zaskarżona decyzja jest dotknięta brakiem uzasadnienia w zakresie, w jakim dotyczy ona spornych środków finansowanych z udziałów producentów, gdyż Komisja – w wypadku gdy tak jak w niniejszej sprawie decyzja nie mieści się w stałej praktyce decyzyjnej – powinna była dokładnie przedstawić swoje rozumowanie. W szczególności Komisja nie uzasadniła rozszerzenia kwalifikacji jako pomoc państwa na środki finansowane z dobrowolnych składek.

37 Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem zakres obowiązku uzasadnienia zależy od charakteru danego aktu i kontekstu, w jakim został przyjęty. Uzasadnienie powinno ukazywać w jasny i jednoznaczny sposób tok rozumowania instytucji, która wydała akt, tak aby umożliwić z jednej strony sądowi Unii sprawowanie kontroli legalności, a z drugiej strony zainteresowanym zapoznanie się z uzasadnieniem przyjętego środka, tak aby mogli bronić swych praw i zweryfikować zasadność decyzji. Nie ma wymogu, by uzasadnienie wyszczególniało wszystkie istotne okoliczności faktyczne i prawne, gdyż kwestia tego, czy uzasadnienie aktu spełnia wymogi określone w art. 253 WE, winna być oceniana nie tylko w świetle jego treści, ale również jego kontekstu, jak i ogółu norm prawnych regulujących daną dziedzinę (wyrok Trybunału z dnia 2 kwietnia 1998 r. w sprawie C-367/95 P Komisja przeciwko Sytraval i Brink's France, Rec. s. I-1719, pkt 63; wyrok Sądu z dnia 30 listopada 2011 r. w sprawie T-238/09 Sniace przeciwko Komisji, niepublikowany w Zbiorze, pkt 37).

38 W szczególności Komisja nie ma obowiązku zajmować stanowiska w odniesieniu do wszystkich argumentów podniesionych przed nią przez zainteresowanych w postępowaniu przez nią prowadzonym. Wystarczy, by przedstawiła okoliczności faktyczne i prawne o istotnym znaczeniu w systematyce decyzji (wyrok Trybunału z dnia 1 lipca 2008 r. w sprawach połączonych C-341/06 P i C-342/06 P Chronopost i La Poste przeciwko UFEX i in., Zb.Orz. s. I-4777, pkt 96; wyrok Sądu z dnia 3 marca 2010 r. w sprawach połączonych T-102/07 i T-120/07 Freistaat Sachsen i in. przeciwko Komisji, Zb.Orz. s. II-585, pkt 180).

39 W końcu z orzecznictwa wynika również, że o ile decyzja Komisji, która pozostaje w zgodzie z utrwaloną praktyką decyzyjną, może zostać uzasadniona w sposób skrótowy, w szczególności poprzez odesłanie do tej praktyki, to w przypadku gdy taka decyzja idzie znacznie dalej niż wcześniejsze decyzje, Komisja musi dokładnie przedstawić swój tok rozumowania (wyroki Trybunału: z dnia 26 listopada 1975 r. w sprawie 73/74 Groupement des fabricants de papiers peints de Belgique i in. przeciwko Komisji, Rec. s. 1491, pkt 31; z dnia 11 grudnia 2008 r. w sprawie C-295/07 P Komisja przeciwko Département du Loiret, Zb.Orz. s. I-9363, pkt 44; z dnia 29 września 2011 r. w sprawie C-521/09 P Elf Aquitaine przeciwko Komisji, Zb.Orz. s. I-8947, pkt 155).

40 Zarzut dotyczący niewystarczającego uzasadnienia zaskarżonej decyzji należy zbadać właśnie w świetle tych zasad.

- 41 W niniejszej sprawie z zaskarżonej decyzji wynika, że Komisja stanęła po raz pierwszy przed zadaniem zbadania kwestii, czy środki finansowane równocześnie z wkładów państwowych i dobrowolnych wkładów producentów danego sektora mogą stanowić pomoc państwa w rozumieniu postanowień art. 87 ust. 1 WE. Komisja powinna była zatem odpowiedzieć w sposób szczegółowy na argumenty podniesione przez Republikę Francuską w toku postępowania administracyjnego dotyczące kwalifikacji udziałów producentów jako zasobów państwowych.
- 42 W motywach 24–28 zaskarżonej decyzji Komisja zbadała w pierwszej kolejności w sposób szczegółowy mechanizm finansowania spornych środków. I tak stwierdziła ona, że były one finansowane z funduszu zarządzanego przez zatwierdzone rolnicze komitety ekonomiczne, który był zasilany w oparciu o te same zasady co zasady mające zastosowanie do pomocy wspólnotowej, o której mowa w art. 15 rozporządzenia Rady (WE) nr 2200/96 z dnia 28 października 1996 r. w sprawie wspólnej organizacji rynku owoców i warzyw (Dz.U. L 297, s. 1), to jest jednocześnie z pomocy publicznej oraz wkładów finansowych producentów opartych na ilości lub wartości wprowadzonych do obrotu owoców i warzyw, przy czym wkłady te stanowiły od 30% do 50% całości kwot tego funduszu. Składki organizacji producentów były jednak wpłacane przez nich jedynie dobrowolnie i organ administracyjny nie wprowadził obowiązku ich opłacania. Brak zapłaty tych składek pozbawiał dane organizacje producentów pomocy publicznej.
- 43 Ponadto z motywu 40 zaskarżonej decyzji wynika, że w piśmie z dnia 4 października 2005 r. zawierającym uwagi w sprawie decyzji o wszczęciu formalnego postępowania wyjaśniającego Republika Francuska wskazała, że wkładów wnoszonych przez producentów i przeznaczonych na finansowanie planów interwencyjnych nie można utożsamiać z zasobami państwowymi, gdyż były one wpłacane dobrowolnie, władze publiczne nie rozszerzyły ich w sposób obowiązkowy na wszystkie zainteresowane organizacje producentów, a zatwierdzone rolnicze komitety ekonomiczne mogły nimi swobodnie rozporządzać.
- 44 Komisja zbadała w motywach 43–62 zaskarżonej decyzji, czy sporne środki można było zakwalifikować jako pomoc państwa w rozumieniu postanowień art. 87 ust. 1 WE. I tak w motywach 52–56 zaskarżonej decyzji wskazała, że orzecznictwo Trybunału (wyroki Trybunału: z dnia 22 marca 1977 r. w sprawie 78/76 Steinike & Weinlig, Rec. s. 595; z dnia 11 listopada 1987 r. w sprawie 259/85 Francja przeciwko Komisji, Rec. s. 4393, pkt 23) wymagało od niej w celu ustalenia, czy system pomocy stanowił pomoc w rozumieniu art. 87 ust. 1 WE, oparcia się o jego sposób funkcjonowania i skutki, i że obowiązkowy lub dobrowolny charakter rozpatrywanych wkładów nie gra żadnej roli przy stosowaniu tej zasady. Poza tym w motywach 57–61 zaskarżonej decyzji Komisja zbadała orzecznictwo dotyczące pojęcia zasobów państwowych (wyrok Trybunału z dnia 15 lipca 2004 r. w sprawie C-345/02 Pearle i in., Zb.Orz. s. I-7139; wyrok Sądu z dnia 20 września 2007 r. w sprawie T-136/05 Salvat père & fils i in. przeciwko Komisji, Zb.Orz. s. II-4063) i uznała, że nie podważało ono tej zasady. W końcu podkreśliła w motywie 61 zaskarżonej decyzji, że w niniejszej sprawie, nawet jeżeli wkłady były dobrowolne, istniała silna zachęta publiczna do przystąpienia do nich. W konsekwencji w motywie 62 zaskarżonej decyzji stwierdziła, że sporne środki stanowią pomoc państwa w rozumieniu postanowień art. 87 ust. 1 WE.
- 45 Sam fakt, iż orzecznictwo, do którego Komisja odniosła się w zaskarżonej decyzji, dotyczyło jedynie składek obowiązkowych, nie może wystarczać do wykazania, że uzasadnienie tej decyzji było niewystarczające. Należy przypomnieć w pierwszej kolejności, że sąd unijny nigdy nie rozpatrywał kwestii, czy środki finansowane jednocześnie z wkładów państwowych oraz dobrowolnych wkładów producentów danego sektora mogą stanowić pomoc państwa w rozumieniu postanowień art. 87 ust. 1 WE. Ponadto Komisja wyjaśniła w zaskarżonej decyzji, że uznała, iż orzecznictwo dotyczące składek obowiązkowych ma zastosowanie do spornych środków ze względu na to, że fakultatywny charakter wkładów w niniejszym przypadku miał zasadniczo charakter formalny, gdyż producentów silnie zachęcano do udziału w tym mechanizmie. Poza tym fakt, iż wyjaśnienie to zostało

zamieszczone przez Komisję w motywie 61 zaskarżonej decyzji, a nie w kolejności po motywie 55, wbrew temu, co utrzymuje Republika Francuska, nie może podważać wyraźnego charakteru rozumowania przeprowadzonego przez Komisję.

- 46 Zaskarżona decyzja ukazuje zatem w sposób wystarczająco jasny, wyraźny i jednoznaczny rozumowanie przeprowadzone przez Komisję dla ustalenia, czy środki finansowane jednocześnie z wkładów państwowych i dobrowolnych wkładów producentów danego sektora mogły jej zdaniem stanowić pomoc państwa w rozumieniu postanowień art. 87 ust. 1 WE, w sposób umożliwiający Sądowi sprawowanie kontroli legalności, a zainteresowanym zapoznanie się z uzasadnieniem przyjętego środka, tak aby mogli bronić swych praw i zweryfikować zasadność decyzji.
- 47 Z powyższego wynika, że należy oddalić zarzut pierwszy, dotyczący niewystarczającego uzasadnienia zaskarżonej decyzji.

W przedmiocie zarzutu drugiego, dotyczącego naruszenia prawa wynikającego z zakwalifikowania przez Komisję jako pomocy państwa w rozumieniu art. 87 ust. 1 WE środków finansowanych z dobrowolnych wkładów danego sektora

- 48 Republika Francuska uważa, że Komisja naruszyła prawo, kwalifikując jako pomoc państwa w rozumieniu art. 87 ust. 1 WE środki finansowane z dobrowolnych wkładów danego sektora.

Dopuszczalność argumentów dotyczących okoliczności faktycznych niekwestionowanych na etapie postępowania administracyjnego

- 49 Na wstępie Komisja twierdzi, że Republika Francuska nie może kwestionować przed Sądem uwag sformułowanych przez Fedecom w piśmie z dnia 20 października 2005 r., dotyczących ról odgrywanych odpowiednio przez producentów i Oniflhor w określeniu wysokości udziału producentów i spornych środków oraz w wykonaniu tych środków.
- 50 Komisja uważa w pierwszej kolejności, że Republika Francuska powinna była podnieść ten zarzut w zakresie, w jakim dotyczy błędu co do faktu czy wręcz oczywistego błędu w ocenie, odrębnie od zarzutu dotyczącego naruszenia prawa. Z pism Republiki Francuskiej wynika jednak, że jej zamiarem było wykorzystanie tych okoliczności jako argumentów na poparcie jej zarzutu dotyczącego naruszenia prawa popełnionego przez Komisję poprzez zakwalifikowanie jako pomocy państwa w rozumieniu art. 87 ust. 1 WE środków finansowanych z dobrowolnych wkładów danego sektora.
- 51 Komisja uważa w drugiej kolejności, że argumenty te są niedopuszczalne, gdyż Republika Francuska nie sformułowała żadnego zastrzeżenia co do uwag zawartych przez Fedecom w piśmie z dnia 20 października 2005 r. w toku formalnego postępowania wyjaśniającego.
- 52 Z utrwalonego orzecznictwa wynika, że państwo członkowskie, które udzieliło lub zamierza udzielić pomocy z zastosowaniem odstępstwa od norm traktatu, jest zobowiązane do współpracy z Komisją w toku postępowania, w którym uczestniczy, wobec czego do niego należy w szczególności dostarczenie wszelkich dowodów pozwalających tej instytucji na zbadanie, czy przesłanki zastosowania odstępstwa, o które ono zabiega, zostały spełnione (wyrok Trybunału z dnia 28 kwietnia 1993 r. w sprawie C-364/90 Włochy przeciwko Komisji, Rec. s. I-2097, pkt 20; wyroki Sądu: z dnia 15 grudnia 1999 r. w sprawach połączonych T-132/96 i T-143/96 Freistaat Sachsen i in. przeciwko Komisji, Rec. s. II-3663, pkt 140; z dnia 11 lutego 2009 r. w sprawie T-25/07 Iride i Iride Energia przeciwko Komisji, Zb.Orz. s. II-245, pkt 100). Zgodność z prawem decyzji w sprawie pomocy państwa powinna być tym samym oceniana w oparciu o informacje, którymi Komisja mogła dysponować w momencie jej wydania (wyrok Trybunału z dnia 11 września 2003 r. w sprawie C-197/99 P Belgia przeciwko Komisji, Rec. s. I-8461, pkt 86; zob. podobnie wyrok Trybunału z dnia 10 lipca 1986 r. w sprawie 234/84 Belgia przeciwko Komisji, Rec. s. 2263, pkt 16). Wynika z tego w szczególności, że w związku

z tym, iż pojęcie pomocy państwa odpowiada obiektywnej sytuacji, którą ocenia się w dniu, w którym Komisja wydaje swoją decyzję, celem przeprowadzenia tej kontroli sądowej należy uwzględnić oceny dokonane w tym dniu (ww. wyrok w sprawach połączonych Chronopost i La Poste przeciwko UFEX i in., pkt 144). Jeśli więc zainteresowane strony nie przedstawiają informacji przeciwnych, Komisja ma prawo oprzeć się na okolicznościach faktycznych, którymi dysponuje w chwili wydania decyzji końcowej, nawet jeśli są one błędne, o ile te okoliczności faktyczne stanowiły przedmiot nakazu udzielenia niezbędnych informacji skierowanego przez Komisję do państwa członkowskiego (wyrok Sądu z dnia 19 października 2005 r. w sprawie T-318/00 Freistaat Thüringen przeciwko Komisji, Zb.Orz. s. II-4179, pkt 88).

- 53 Podobnie z art. 13 ust. 1 rozporządzenia Rady (WE) nr 659/1999 z dnia 22 marca 1999 r. ustanawiającego szczegółowe zasady stosowania art. 93 traktatu WE (Dz.U. L 83, s. 1) wynika, że po zakończeniu formalnego postępowania wyjaśniającego w sprawie bezprawnie przyznanej pomocy Komisja podejmuje decyzję na podstawie dostępnych informacji, w szczególności informacji dostarczonych przez państwo członkowskie w odpowiedzi na żądania udzielenia informacji skierowane przez Komisję.
- 54 W niniejszej sprawie z zaskarżonej decyzji wynika, że Fedecom przedstawiła swoje uwagi w dniu 20 października 2005 r. w charakterze zainteresowanej osoby trzeciej, opisując w szczególności skład, zasady finansowania oraz rolę zatwierdzonych rolniczych komitetów ekonomicznych w przydziale omawianej pomocy, oraz że uwagi te zostały przekazane władzom francuskim w dniu 1 grudnia 2005 r. wraz ze wskazaniem, że dysponują terminem jednego miesiąca na ustosunkowanie się do nich. Władze francuskie nie zakwestionowały tych informacji w swoim piśmie z dnia 28 grudnia 2005 r., w którym poza tym wyraziły zgodę na przekazanie zrzeczeniu Fedecom swoich dwóch pism z dnia 26 grudnia 2002 r. i z dnia 22 lipca 2003 r. oraz dokonały korekty kwoty pomocy wypłaconej w 2002 r.
- 55 Z przywołanych powyżej w pkt 52 i 53 zasad wynika, że Republika Francuska nie może kwestionować po raz pierwszy na etapie postępowania sądowego treści uwag faktycznych sformułowanych przez zainteresowaną osobę trzecią w toku postępowania administracyjnego, jeżeli zostały jej one wcześniej przekazane. Sam fakt, iż nie zareagowała ona na te okoliczności faktyczne, gdyż podzielała wnioski zrzeczenia Fedecom, nie może uzasadniać odejścia od zasady skuteczności postępowania administracyjnego.
- 56 Należy zatem odrzucić jako niedopuszczalne argumenty, którymi Republika Francuska kwestionuje uwagi sformułowane przez Fedecom w piśmie z dnia 20 października 2005 r., dotyczące ról odgrywanych odpowiednio przez producentów i Oniflhor w określeniu wysokości udziału producentów i spornych środków oraz w wykonaniu tych środków.

Ogólne zasady dotyczące pojęcia zasobów państwowych

- 57 Należy przypomnieć, że art. 87 ust. 1 WE uznaje pomoc przyznawaną przez państwo członkowskie lub przy użyciu zasobów państwowych w jakiejkolwiek formie, która zakłóca lub grozi zakłóceniem konkurencji poprzez sprzyjanie niektórym przedsiębiorstwom lub produkcji niektórych towarów, za niezgodną ze wspólnym rynkiem w zakresie, w jakim wpływa ona na wymianę handlową między państwami członkowskimi.
- 58 Aby określone korzyści można było zakwalifikować jako pomoc w rozumieniu tego artykułu, konieczne jest, aby po pierwsze, zostały one przyznane bezpośrednio lub pośrednio z zasobów państwowych, a po drugie, aby można je było przypisać państwu (wyroki Trybunału: z dnia 21 marca 1991 r. w sprawie C-303/88 Włochy przeciwko Komisji, Rec. s. I-1433, pkt 11; z dnia 16 maja 2002 r. w sprawie C-482/99 Francja przeciwko Komisji, Rec. s. I-4397, pkt 24; z dnia 20 listopada 2003 r. w sprawie C-126/01 GEMO, Rec. s. I-13769, pkt 24).

- 59 Z treści art. 87 ust. 1 WE wynika ponadto, że za pomoc uznawane są jedynie korzyści przyznane bezpośrednio lub pośrednio przy użyciu zasobów państwowych. Rozróżnienie wprowadzone w tym postanowieniu pomiędzy pomocą „przyznawaną przez państwa członkowskie” i pomocą przyznawaną „przy użyciu zasobów państwowych” nie oznacza bowiem, że wszystkie korzyści udzielone przez państwo stanowią pomoc, niezależnie od tego, czy są finansowane ze środków państwowych czy też nie, ale ma na celu jedynie włączenie do tego pojęcia korzyści przyznanych bezpośrednio przez państwo, jak również korzyści udzielanych za pośrednictwem podmiotu publicznego lub prywatnego wyznaczonego lub utworzonego przez to państwo (wyrok Trybunału z dnia 13 marca 2001 r. w sprawie C-379/98 *PreussenElektra*, Rec. s. I-2099, pkt 58).
- 60 Należy ponadto przypomnieć, iż z orzecznictwa Trybunału wynika, że art. 87 ust. 1 WE dotyczy wszelkich środków pieniężnych, które władze publiczne mogą rzeczywiście wykorzystywać w celu wspierania przedsiębiorstw, bez względu na fakt, czy środki te w sposób stały są czy też nie są częścią majątku tych władz publicznych. W konsekwencji nawet jeśli kwoty związane z danym środkiem nie są w sposób stały w posiadaniu władz publicznych, fakt, iż pozostają one trwale pod kontrolą publiczną, a zatem w dyspozycji właściwych władz krajowych, wystarcza, by zakwalifikować je jako zasoby państwowe (zob. podobnie wyrok Trybunału z dnia 16 maja 2000 r. w sprawie C-83/98 P *Francja przeciwko Ladbrooke Racing i Komisji*, Rec. s. I-3271, pkt 50; ww. wyrok z dnia 16 maja 2002 r. w sprawie *Francja przeciwko Komisji*, pkt 37). Również pierwotnie prywatny charakter zasobów nie stoi na przeszkodzie, by uznać je za zasoby państwowe w rozumieniu postanowień art. 87 ust. 1 WE (zob. podobnie wyrok Sądu z dnia 12 grudnia 1996 r. w sprawie T-358/94 *Air France przeciwko Komisji*, Rec. s. II-2109, pkt 63–65).
- 61 Zgodnie z orzecznictwem sam fakt, iż system subwencji, z którego korzystają niektórzy producenci danego sektora, jest finansowany w całości lub w części z wkładów narzuconych przez organ władzy publicznej i pobieranych od danych producentów, nie powoduje pozbawienia tego systemu jego charakteru pomocy udzielonej przez państwo w rozumieniu art. 87 ust. 1 WE (ww. wyrok w sprawie *Steinike & Weinlig*, pkt 22; ww. wyrok z dnia 11 listopada 1987 r. w sprawie *Francja przeciwko Komisji*, pkt 23; zob. podobnie wyrok Trybunału z dnia 2 lipca 1974 r. w sprawie 173/73 *Włochy przeciwko Komisji*, Rec. s. 709, pkt 27, 35).
- 62 Z drugiej strony Trybunał odmówił zakwalifikowania jako zasobów państwowych funduszy zgromadzonych przez podmiot publiczny za pośrednictwem wkładów pobieranych wyłącznie od producentów będących beneficjentami rozpatrywanego środka, które jednak nigdy nie zostały przekazane do dyspozycji władz krajowych i służyły finansowaniu działań określonych przez samych zainteresowanych producentów (zob. podobnie ww. wyrok w sprawie *Pearle i in.*, pkt 36–39).
- 63 Tym samym kryterium właściwym dla oceny występowania zasobów publicznych, niezależnie od ich pierwotnego pochodzenia, jest kryterium stopnia interwencji organu władzy publicznej w określenie danych środków i zasad ich finansowania.
- 64 Sam fakt, iż wkłady zainteresowanych podmiotów gospodarczych przeznaczone na częściowe finansowanie danych środków mają charakter jedynie fakultatywny, a nie obowiązkowy, nie wystarcza do podważenia tej zasady. Poziom interwencji organu władzy publicznej w te wkłady może być bowiem znaczny, nawet jeżeli nie mają one charakteru obowiązkowego.
- 65 Z całości powyższego wynika, że aby ustalić, czy Komisja naruszyła prawo, kwalifikując sporne środki jako pomoc państwa w rozumieniu art. 87 ust. 1 WE, należy zbadać rolę organu władzy publicznej w określeniu tych środków i zasad ich finansowania.
- 66 Co się tyczy oceny roli organu władzy publicznej w określeniu spornych środków, Sąd musi przeprowadzić ją w sposób całościowy, przy czym nie jest możliwe dokonanie rozróżnienia w zależności od sposobu ich finansowania, gdyż wkłady publiczne i prywatne zostały połączone w sposób zamienny w jednym funduszu operacyjnym.

Analiza zasad funkcjonowania systemu planów interwencyjnych

- 67 Na wstępie należy zbadać zasady funkcjonowania systemu spornych środków, a w szczególności określenie wysokości wkładów publicznych i prywatnych przeznaczonych do ich finansowania oraz określenie warunków korzystania z nich.
- 68 Co się tyczy w pierwszej kolejności określenia wysokości wkładów publicznych i prywatnych przeznaczonych do finansowania spornych środków, z akt sprawy, a w szczególności pisma zrzeczenia Fedecom z dnia 20 października 2005 r. wynika, że Oniflhor – instytucja publiczna o charakterze przemysłowo-handlowym znajdująca się pod nadzorem państwa – decydowała jednostronnie o kwotach przydzielanych planom interwencyjnym, jak też o wysokości składek, jakie były zobowiązane wnieść zatwierdzone rolnicze komitety ekonomiczne na plany interwencyjne. Składki te były ustalane przez Oniflhor, który określał wielkość procentową ilości lub wartości rzeczywiście wprowadzonych do obrotu owoców i warzyw przez producentów będących beneficjentami pomocy, zatwierdzone rolnicze komitety ekonomiczne kierowały wezwaniem do ich zapłaty do sekcji krajowych każdego produktu, które przekazywały je następnie do Oniflhoru. Oniflhor powiększał wówczas te kwoty o pomoc publiczną wynoszącą od 50% do 70% całkowitej pomocy. W braku zapłaty udziałów producentów pomoc udzielana przez Oniflhor nie była im wypłacana i pozostawała zablokowana na poziomie rolniczych komitetów ekonomicznych, które były zobowiązane zwrócić ją do Oniflhoru.
- 69 W przeciwieństwie do innych składek pobieranych przez zatwierdzone rolnicze komitety ekonomiczne, omawiane tu składki nie miały charakteru obowiązkowego, jak potwierdza fakt, że pewne organizacje producentów odmówiły dokonania ich wpłaty. Składki te nie mogły więc być objęte przepisami kodeksu rolnego dotyczącymi składek obowiązkowych.
- 70 Z przepisów art. R*553-2 i R*553-6 kodeksu rolnego wynika bowiem, że dotyczą one jedynie opłat wpisowych i składek na działalność wpłacanych obowiązkowo przez producentów na rzecz uznanych ugrupowań producentów i zatwierdzonych rolniczych komitetów ekonomicznych. Republika Francuska nie może więc powoływać się na przepisy dotyczące ustanawiania tych opłat wpisowych i składek przez uznane ugrupowania producentów, określone w art. R*553-5 kodeksu rolnego.
- 71 Podobnie art. R*553-7 kodeksu rolnego, który przewiduje, że jeżeli zatwierdzony rolniczy komitet ekonomiczny uzyskał zgodę na rozszerzenie na wszystkich producentów ze swego okręgu reguły ogłoszonej dla należących do niego producentów i ugrupowań, producenci, dla których reguła ta stała się obowiązująca, są zobowiązani do opłaty na mocy zarządzenia ministra całości lub części składek ustalonych na podstawie wartości produkcji sprzedanej, nie miał zastosowania do składek przeznaczonych do finansowania planów interwencyjnych. Należy przypomnieć w tym kontekście, że nałożony na producentów niezrzeszonych obowiązek udziału w finansowaniu funduszy utworzonych przez organizację producentów uznaje się w orzecznictwie za bezprawny, jeżeli służy on finansowaniu działań, które należy uznać za sprzeczne z prawem wspólnotowym (wyrok Trybunału z dnia 25 listopada 1986 r. w sprawie 218/85 Cerafel, Rec. s. 3513, pkt 22).
- 72 Poza tym Republika Francuska nie może powoływać się na przepisy art. 15 rozporządzenia nr 2200/96 w sprawie wspólnej organizacji rynku owoców i warzyw. O ile bowiem cechą wspólną programów operacyjnych wprowadzonych w ramach tego przepisu i planów interwencyjnych był fakt współfinansowania ich przez organ władzy publicznej i z wkładów zrzeszonych producentów ustalanych na podstawie ilości lub wartości sprzedanych owoców i warzyw, jest bezsporne jednak, że przepisy te nie miały zastosowania do spornych środków, lecz wyłącznie do środków przyjętych w ramach wspólnej organizacji rynków w sektorze owoców i warzyw.
- 73 W końcu Republika Francuska nie dostarczyła w każdym razie żadnego dowodu, który pozwalałby na uznanie, że wysokość wkładu wnoszonego przez producentów była określana przez nich samych.

- 74 Z całości powyższych rozważań wynika, że Oniflhor jednostronnie decydował o wysokości składek wpłacanych przez zatwierdzone rolnicze komitety ekonomiczne, jak też o całkowitych kwotach przydzielanych planom interwencyjnym.
- 75 Co się tyczy w drugiej kolejności określenia treści spornych środków i zasad ich wykonywania, z akt sprawy, a w szczególności z informacji przekazanych przez Fedecom w dniu 20 października 2005 r., wynika, że sporne środki były określane przez Oniflhor w drodze decyzji opatrzonej pieczęcią jego dyrektora oraz kontrolera państwowego i że zatwierdzone rolnicze komitety ekonomiczne nie brały udziału w ich określaniu i nie miały żadnego zakresu swobody w ich stosowaniu.
- 76 Republika Francuska uważa jednak, że decyzje Oniflhora miały za przedmiot jedynie odnotowanie, do wpłaty jakich udziałów zobowiązali się producenci i władze publiczne.
- 77 Twierdzi ona tym samym, że sporne środki były określane i wykonywane przez samych producentów i że interwencja Oniflhora polegała jedynie na zastosowaniu przyjętych przez nich decyzji i udziale w ich finansowaniu. Swoją argumentację opiera na dwóch dokumentach, przedstawionych po raz pierwszy na etapie repliki, mających wykazać inicjatywną rolę odgrywaną przez rolnicze komitety ekonomiczne w planach interwencyjnych. Z pkt 55 powyżej wynika jednak, że Republika Francuska nie może kwestionować po raz pierwszy na etapie postępowania sądowego prawdziwości uwag sformułowanych przez zainteresowaną osobę trzecią w toku postępowania administracyjnego, jeżeli zostały jej te uwagi wcześniej przekazane i jeżeli Republika Francuska nie kwestionowała ich treści.
- 78 W każdym razie należy podkreślić, że te pisma skierowane przez krajowe sekcje produktów dwóch zatwierdzonych rolniczych komitetów ekonomicznych do Oniflhora w 2001 r. pozwalają jedynie na stwierdzenie, że w trakcie okresu naruszenia zatwierdzone rolnicze komitety ekonomiczne przedłożyły Oniflhorowi propozycje przyjęcia środków w ramach planów interwencyjnych. Nie są one jednak wystarczające do tego, by podważyć informacje przekazane przez Fedecom w dniu 20 października 2005 r., zgodnie z którymi zatwierdzone rolnicze komitety ekonomiczne nie miały uprawnienia do określania środków przyjmowanych w ramach planów interwencyjnych, gdyż zadanie to spoczywało wyłącznie na Oniflhorze.
- 79 Poza tym należy podkreślić, że Republika Francuska przyznała w swoich pismach, że zatwierdzone rolnicze komitety ekonomiczne miały obowiązek stosowania środków przewidzianych w ramach planów interwencyjnych, tak jak zostały określone w decyzji dyrektora Oniflhora. Fakt, iż okoliczność ta miałyby wynikać z uczestnictwa Oniflhora w finansowaniu wspomnianych środków, nie ma znaczenia dla oceny stopnia kontroli sprawowanej przez organ władzy publicznej nad wykonywaniem tych środków.
- 80 Republika Francuska wskazuje w końcu, że w przeciwieństwie do sytuacji, która miała miejsce w postępowaniu zakończonym ww. wyrokiem w sprawie Air France przeciwko Komisji (pkt 65), Oniflhor nie mógł dysponować swobodnie funduszami wpłacanymi przez producentów, gdyż fundusze te były zarządzane przez zatwierdzone rolnicze komitety ekonomiczne. Z orzecznictwa Trybunału przedstawionego powyżej w pkt 60 wynika jednak, że nawet jeśli kwoty nie są w sposób stały w posiadaniu władz publicznych, fakt, iż pozostają one trwale pod kontrolą publiczną, a zatem w dyspozycji właściwych władz krajowych, wystarcza, by zakwalifikować je jako zasoby państwowe.
- 81 Otóż w niniejszym przypadku, wykonując swój dominujący wpływ na określenie i wykonanie spornych środków, państwo mogło jak najbardziej skierować wykorzystanie zasobów przydzielonych zatwierdzonym rolniczym komitetom ekonomicznym na ewentualne finansowanie konkretnych korzyści na rzecz określonych producentów.
- 82 Wykazano bowiem, że zatwierdzone rolnicze komitety ekonomiczne nie posiadały żadnego zakresu swobody w stosowaniu środków określonych przez Oniflhor.

- 83 Poza tym z szeregu przepisów kodeksu rolnego wynika, że organ administracji posiadał uprawnienie do szczegółowej i stałej kontroli rozpatrywanych kwot. Mianowicie zgodnie z art. R*553-10 kodeksu rolnego kontrola sprawowana przez ministra rolnictwa nad zatwierdzonymi komitetami ekonomicznymi dotyczy w szczególności rachunkowości i prawidłowości operacji tych podmiotów, jak też wykorzystania uzyskanej pomocy publicznej. W tym celu art. R*553-13 przewiduje, że uprawnieni urzędnicy ministerstwa rolnictwa mają dostęp do wszystkich służb zatwierdzonych rolniczych komitetów ekonomicznych i że mogą zapoznawać się tam ze wszystkimi aktami, pismami i dokumentami księgowymi lub administracyjnymi.
- 84 W końcu należy podkreślić dominującą rolę państwa w zatwierdzonych rolniczych komitetach ekonomicznych, w których reprezentuje je prefekt regionu. Z przepisów kodeksu rolnego wynika bowiem, że do wniosku o zatwierdzenie rolniczego komitetu ekonomicznego skierowanego na podstawie art. R*552-1 tego kodeksu do ministra rolnictwa w celu skorzystania z pomocy publicznej należy dołączyć zgodnie z art. R*552-2 kodeksu określone dokumenty, wśród nich „statut komitetu”, który musi zawierać klauzule przewidujące, że „[r]eguły ogłoszone przez komitet mają zastosowanie wyłącznie po zatwierdzeniu przez ministra rolnictwa”, a ponadto musi zawierać „[d]eklarację określającą rodzaj i formy pomocy, której komitet może ewentualnie udzielić członkom” oraz „[t]eksty reguł ogłoszonych przez komitet zgodnie z przepisami art. L.552-1”. Zgodnie z art. R.552-10 kodeksu rolnego zatwierdzony rolniczy komitet ekonomiczny może ogłaszać nowe reguły lub zmieniać reguły już zatwierdzone wyłącznie za wyraźną zgodą ministra rolnictwa. Poza tym art. R.552-11 kodeksu rolnego przewiduje, że minister rolnictwa wyznacza delegata przy każdym zatwierdzonym rolniczym komitecie ekonomicznym, pełniącego rolę doradcy technicznego komitetu, który bierze udział lub może być reprezentowany na warunkach określonych przez ministra rolnictwa w zebraniach rady nadzorczej i walnego zgromadzenia oraz może zapoznawać się na miejscu lub zwrócić się o przekazanie wszelkich akt i dokumentów dotyczących działalności komitetu lub należących do niego podmiotów i jest informowany na bieżąco o wszystkich decyzjach podjętych przez radę nadzorczą i uchwałach przyjętych przez walne zgromadzenie. Podobnie art. 1 l’arrêté du ministre de l’Agriculture du 30 octobre 2000 relatif aux modalités de la représentation de l’État auprès des comités économiques agricoles dans le secteur des fruits et légumes (zarządzenia ministra rolnictwa z dnia 30 października 2000 r. dotyczącego zasad reprezentacji państwa w rolniczych komitetach ekonomicznych w sektorze owoców i warzyw, JORF z dnia 15 listopada 2000 r., s. 18079) przewiduje, że prefekt regionu lub jego przedstawiciel z mocy prawa uczestniczy we wszystkich posiedzeniach decyzyjnych organów zarządzających zatwierdzonych rolniczych komitetów ekonomicznych i że jest on adresatem wszystkich uchwał i protokołów sporządzonych w tych ramach. Artykuł 2 tego zarządzenia powierza przedstawicielowi państwa, który w razie konieczności korzysta w tym celu z pomocy Onifloru, obowiązek zapewnienia, że zadania powierzone tym komitetom są wykonywane zgodnie z kierunkami określonymi w tekstach ustawodawczych i wykonawczych, i przewiduje, że w tym celu obowiązkowo kontrasygnuje przed ich wykonaniem uchwały organów zarządzających komitetów, w tym przypadku walnego zgromadzenia lub rady nadzorczej, jak również zawarte porozumienia, jeżeli zmierzają one do ustanowienia obowiązków dla członków komitetu lub jeżeli ustalają zasady korzystania z krajowego finansowania publicznego w zakresie funkcjonowania lub inwestowania w sektorze produkcji lub z finansowania wspólnotowego. Wspomniane uchwały są wykonalne wyłącznie z tą kontrasygnatą.
- 85 Republika Francuska uznała tę istotną rolę państwa w funkcjonowaniu zatwierdzonych rolniczych komitetach ekonomicznych. Fakt, iż rolę tę tłumaczy możliwość narzucenia przez nie swoich reguł na wszystkich producentów danego regionu, nie ma znaczenia dla oceny obecności państwa w tych komitetach.
- 86 Republika Francuska utrzymuje poza tym, że chociaż przedstawiciel prefekta regionu uczestniczy w posiedzeniach organów zarządzających rolniczego komitetu ekonomicznego, to jednak nie bierze on udziału w podejmowaniu uchwał przez te organy. Z przytoczonych powyżej przepisów art. 2 zarządzenia ministra rolnictwa z dnia 30 października 2000 r. wynika jednak, że uchwały organów

zarządzających komitetów, jak też porozumienia dotyczące zasad korzystania z finansowania publicznego są wykonalne wyłącznie wtedy, gdy posiadają kontrasygnatę prefekta regionu lub jego przedstawiciela.

- 87 Z całości powyższych rozważań wynika, że Oniflhor jednostronnie decydował o środkach finansowanych z planów interwencyjnych, jak też o zasadach ich wykonania oraz że chociaż zatwierdzone rolnicze komitety ekonomiczne miały za zadanie zarządzać funduszami operacyjnymi przeznaczonymi na finansowanie tych środków, to jednak nie miały żadnego zakresu swobody w ich stosowaniu.
- 88 W rezultacie należy stwierdzić, że określenie spornych środków i zasad ich finansowania należało do Oniflhorze, instytucji publicznej o charakterze przemysłowo-handlowym znajdującej się pod nadzorem państwa. Beneficjenci tych środków mieli natomiast jedynie uprawnienie do uczestniczenia lub nieuczestniczenia w systemie określonym w ten sposób przez Oniflhor, zgadzając się na wpłatę udziałów producentów ustalonych przez Oniflhor lub odmawiając tej wpłaty. Należy zatem uznać, że sporne środki stanowiły pomoc państwa w rozumieniu art. 87 ust. 1 WE.
- 89 Należy więc odrzucić zarzut drugi, dotyczący naruszenia prawa w odniesieniu do pojęcia zasobów państwowych, i w konsekwencji oddalić skargę w całości.

W przedmiocie kosztów

- 90 Zgodnie z art. 87 § 2 regulaminu postępowania przed Sądem kosztami zostaje obciążona, na żądanie strony przeciwnej, strona przegrywająca sprawę.
- 91 Ponieważ Republika Francuska przegrała sprawę, należy obciążyć ją kosztami, zgodnie z żądaniem Komisji.

Z powyższych względów

SĄD (szósta izba)

orzeka, co następuje:

- 1) Skarga zostaje oddalona.**
- 2) Republika Francuska zostaje obciążona kosztami postępowania.**

Kanninen

Wahl

Soldevila Frago

Wyrok ogłoszono na posiedzeniu jawnym w Luksemburgu w dniu 27 września 2012 r.

Podpisy